

İSTANBUL, YAŞAM KALİTESİ VE YEREL SEÇİMLER

İnş. Müh. Abdulselam SUVAKÇI

GENEL

1996 yılında, İstanbul'da, bir dünya zirvesi yapıldı: HABİTAT II. O günden bugüne 12 yıl geçti. Bu dünya zirvesinde insan yerleşimleri için ülkenin ve ülkelerin hedefleri, ilkeleri, taahhütleri ve küresel eylemlerinin yer aldığı Habitat Gündemi diye bir metin oluşturuldu. Bu metin büyük pazarlıklar sonucu oluşmuştu. En önemli konu da 'Konut Hakkı' idi. Konut hakkı üzerine büyük tartışmalar, kıran kırana pazarlıklar sürdürüldü. Bu tartışmada ABD, konutun bir hak olmasına sonuna kadar karşı çıktı. Çünkü kabul edildiği takdirde kendi ülkesindeki insanlara konut sağlamak zorundaydı. Gelişmiş ülkelerde hak olan bir şeyi devlet geçiştiremezdi.

Bu zirveye giderken, ülkemizde, sivil toplum örgütleri hareketlenerek yeni oluşumlar ve Türkiye'nin Ulusal Rapor ve Eylem Planı'nı hazırlamak ve zirveye katılmak için büyük çabalar gösterdiler. Sonuçta hazırlandı ve zamana bağlı olarak yapılacakların takibi kararıyla kararlar alındı. Takip böyle zirvelerde adettendir. Hem devletler hem de sivil toplum örgütleri bir dahaki zirveye kadar yaptıkları ve yaşama geçirdikleri konuları takip etmek zorunda. BM, ülke hükümetleri, sivil toplum örgütleri çeşitli zamanlarda bir araya gelmekte ve yapılmış olan iş ve işlemleri takip etmektedir. Ülkelerdeki sivil toplum örgütleri ulusal ve uluslararası ağlarla konuyu takip etmekte, raporlar yayınlanmakta. Ülkemizde zirve sonuçlarını daha çok, Dışişleri Bakanlığı takip etmekte, sivil toplum kuruluşlarının uluslararası bağlantıları bulunuyorsa ancak takip edebilmekteler. Ulusal

Raporun takibi ise Allaha emanet edilmiş durumda. Bu konuda sivil toplumun Türkiye çapında yaptığı ve sonuçlarını kamuoyuna açıkladığı toplantı yok gibi. Hatta yok.

Habitat Gündemi, hükümetlerin, "İnsanlarımızın günlük yaşamını ve mutluluğunu derinden etkileyen insan yerleşmeleri kalitesinin mutlak surette iyileştirilmesi gerektiğini kabul ediyoruz" diyen 1. paragrafın birinci cümlesi ile başlar. 5. maddesinde ise "Sanayileşmiş ülkeler başta olmak üzere sürdürülemez üretim ve tüketim kalıpları, çevrenin bozulması, demografik değişimler, yaygın ve kalıcı yoksulluk ve sosyal ve ekonomik yerel, sınırdışı ve küresel etkileri olabilir. Topluluklar, yerel yönetimler ve özel sektör, kamu sektörü ve topluluk sektörleri arasında kurulan ortaklıklar konut ve insan yerleşimleri konusunda kapsamlı, cesur ve yenilikçi stratejileri yaratma çabalarında ne kadar erken elele verilerse, insanların güvenlik, sağlık ve mutluluğu için o kadar iyi umutlar yeşerecek ve küresel çevre problemlerinin ve sosyal problemlerin çözümü yönünde o kadar parlak bir manzara ortaya çıkacaktır." diyerek konunun tüm muhataplarını tanımladığı gibi sonuç alınabilmesinin tanımını da yapmaktadır.

36. maddesinde "İnsan sağlığı ve yaşam kalitesi, sürdürülebilir insan yerleşimleri geliştirme çabalarının merkezindedir. Bu nedenle kendimizi, kaliteli eğitimden evrensel ve eşit yararlanmaya, beden, ruh ve çevre sağlığında erişebilecek en yüksek standartları gerçekleştirme, temel sağlık hizmetlerine eşit erişime, ırk, ulusal köken, cinsiyet,

yaş ve özürllük ayrımı gözetmek-sizin, ortak ve özel kültürlerimize saygı duyarak ve geliştirerek, konut dahil olmak üzere toplumsal ve ekonomik koşullara ilişkin eşitsizlikleri gidermek için özellikle gayret sarf etmeye, kendimizi adıyoruz" diyerek giriş bölümünün sonuna gelerek taahhüdün ana temasını açıklamaktadır.

Yukarıdaki iki paragraftaki söylemler insana çok güzel sözler olarak ve yapılması gereken sıradan işler olarak görünebilir. Sorunların sürmesi, bu sıradanlıkların yapılamamasının getirmiş olduğu bir durumun sonucu olarak karşımıza çıkarken; sistemin insan merkezli olamamasının ve/veya insan merkezli yönelim doğrultusunda evrimleşmesinin yavaş sürmesinin bir sonucu olarak da alınabilir.

Günümüzde küreselleşmenin getirdiği sorunlara da baktığımızda sorunların daha da arttığı söylenebilir. Son 30 yılın hâkim olan politikalarına da baktığımızda bu sorunların daha da arttığı Dünya Bankası raporlarında açıklanmaktadır.

Ülkemizin de söz verdiği ve altına imza attığı bu belgenin uygulanması noktasına baktığımızda ise durum daha da vahim olduğu söylenebilir. Bu sorunların giderilmesi noktasındaki bir sürü taahhüdün yerine getirilemediği görülecektir. En basitinden sivil toplumun bu konuda katılımının sağlanması, iş ve işlemlerin açık, şeffaf olması noktasında bir arpa boyu gidemediğimizdir. Kararlar alınır. Danışık denir. Ancak, sadece bilgi vermek için iş ve işlem yapılır. Sonuçta katılımı sağladık denmeye getirilir.

Kentlerde yaşam kalitesinin artırılması noktasına geldiğimizde ise kentlerimizin hali ortadadır.

Bu yazının konusu da yaşam kalitesi anlamında yapılan iki araştırmadan bahsedilecek ve İstanbul üzerinde durulacaktır.

İSTANBUL

Kimilerine göre 1974 yılındaki petrol şoku ile başlayan ve bugün adına küreselleşme denilen olgu karşımızda durmakta ve sürmektedir. Sürecin nereye kadar devam edeceği, bu sürecin dünyamızı şekillendirmesinde hangi rolleri üstleneceği ve dünya dengelerinin nereye varacağı halen tartışılmaktadır. Öte yandan, dünya ekonomisine eklenmek için ülkeler ve kentler alabildiğine yarışmaktadırlar. Bu yarışmada ister gelişmiş ülkeler isterse de yükselmekte olan piyasalar olarak tanımlanan ve Türkiye'nin de içinde bulunduğu ülkeler grubu kıyasıya yarışa girmiş durumda...

Ancak; dünyanın ekonomik şekillenmesi, üretimin esnekleşmesi, finans sektörünün ve teknolojinin yardımıyla paranın (sermayenin) git-tikçe akışkanlaşması ile birlikte ülkelerin şu veya bu şekilde bu süreç dahil olmasının ancak en geliş-

miş kentleri ile eklenileceği ileri sürülmektedir. Dolayısı ile oluşan bu kentler liginde Türkiye'nin ancak İstanbul ile bu sürece katılabileceği de belirtilmektedir.

1999 Marmara depreminden sonra kentin risklerinin belirlenmesi çalışmaları, sorunlu olmakla birlikte 1/100.000'lik Çevre Düzeni Planı çalışmaları, Riskli Bölgelerin yeniden yapılandırılması çalışmaları ve hazırlanan raporlar, İstanbul'un kentler liginde yer alabilmesi için neler yapılması gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Yapılan bu çalışmalar İstanbul'un hem dünya ile entegre olması hem de kentte yaşayanların yaşam standartlarının yükseltilmesi doğrultusunda sağlıklı kullanıldığı takdirde önemli aşama kaydedeceği söylenebilir. Bu kullanmada da en önemli olan husus neo-liberal politikalar ile elde edilecek olan refahın dağılımının nasıl olacağı arasındaki tercihle belirlenecektir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB)'nin İstanbul'un yeniden yapılandırılması ve kentsel dönüşümü için nelerin yapılması gerektiğine yönelik İmar ve Şehirciye Müdürlüğü'nce dört üniversiteye yaptırılmış olan çalışmalar ise bu konuda çok önemli ipuçları vermektedir.

Bu ipuçlarının sağlıklı ve kentin geleceği açısından değerlendirilmesi doğrultusunda önemli gelişmeler sağlayacağı görülmektedir. Çünkü yapılan çalışmalar kent insanlarının yaşam kalitelerini yükseltecek yol haritasının gereklerini çizmektedir.

Uluslararası danışmanlık şirketi PricewaterhouseCoopers'in (PWC) 'Dünyanın En Büyük Şehir Ekonomileri' sıralamasında Japonya'nın başkenti Tokyo 2005 rakamlarıyla 1 trilyon 191 milyar dolarlık satınalma paritesine göre gayri safi yurtiçi hasılasıyla (GSYİH) birinci oldu. Bu araştırmaya göre; en büyük şehir ekonomileri sıralamasında İstanbul'un 133 milyar dolarlık SAP-GSYİH ile 34'üncü ve Ankara'nın 42 milyar dolarlık GSYİH ile 94'üncü sırada olduğu haberi gazetelerde yer aldı. Şehir ekonomilerinin büyüklüğü açısından iki kentimiz ilk 100 kent içinde bulunmakta.

Aynı büyüklük açısından baktığımızda ise, senelerdir Türkiye ilk 20 ile 22 ülke arasında gidip gelmekte idi. IMF'nin son çalışmasında ise Türkiye'nin büyüklük açısından 17. ülke durumuna geleceği belirtilmektedir. Yani sıralamaya giren iki kentimizden biri olan İstanbul ülkenin dünya performansının altında bulunmakta. İstanbul, nerede ise ülke performansının yarısı kadar performans gösterebilmekte ve 34. olabilmektedir.

YAŞAM KALİTESİ

Bir tanıma göre; yaşam kalitesi, insanların biyolojik durumları, yaşam biçimleri, ilişkileri ve içinde buldukları çevrenin nicel ve nitel değerlerinin toplamı olarak kabul edilmektedir.

Yaşam kalitesi ölçümleri farklı düzeylerde yapılabilmektedir. Yoruma göre farklı farklı neticeler elde edil-

mekte ve bazı tartışmalara da neden olabilmektedir. Sonuçta durum pek değişmemekte aynı seriler anlamında kullanılan iş ve işlemlerde belirli sonuçlara ve kıyaslamalara gidilebilmektedir.

Yaşam kalitesini ele alan çalışmalar iki öbekte toplanabilir:

- 1) Yaşam kalitesini kısmi ele alan çalışmalar
- 2) Yaşam kalitesini bütünsel olarak ele alan çalışmalar

Birincisinde sadece salt sağlık alanında yapılan çalışmalar olarak örnek gösterilebilir. İkincisinde ise çeşitli modeller bulunmaktadır. Burada bilinen bir çalışma olduğu için BM'nin İnsani Gelişme Endeksi gösterilebilir.

Türkiye'de yapılan bir çalışmada yaşam kalitesi parametreleri olarak;

1. Ekonomik çevre
2. İş yaşamı ve güvenlik
3. Boş zaman etkinlikleri
4. Fiziksel çevre
5. Sağlık
6. Eğitim
7. Siyasal yönetim (yasama yürütme ve yargı)
8. Kamusal hizmetler - sosyal yapı olarak belirtilmektedir. Ayrıca bu parametrelerinde üç katmanda ölçümü önerilmektedir.

- 1) Bireysel kalite (biyo-psiko-sosyal boyutlar itibariyle)
- 2) Kurumsal kalite (aile, iş vb. kurumlar itibariyle)
- 3) Toplumsal kalite (bölgesel, ulusal, uluslararası)

Önerilen bu modelde yaşam kalitesinin daha sağlıklı olabileceği belirtilmektedir.

Genel anlamda yaşam kalitesi için tartışılacak çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda farklı başlıklar altında çalışmalar

yapılmaktadır. Ya da alt başlıklarda çeşitli sorular yer almaktadır.

KENTLERDE YAPILAN YAŞAM KALİTESİ ÇALIŞMALARI

2007 yılı içerisinde kamuoyunda yer alan iki çalışmadan söz edeceğiz.

Birincisi, AB Bölgesel Politikalar Genel Direktörlüğü'nün Gallup-Macaristan'a yaptırdığı ve 75 kentin yer aldığı **"75 Avrupa Kenti Arasında Yaşam Kalitesi Algılamaları"** anket çalışması.

İkincisi ise; İngiltere'de yayımlanan haftalık siyaset ve ekonomi dergisi The Economist'in yaptırmış olduğu Dünyanın 128 kentinde **"yaşam kalitesi"** çalışması.

Birinci çalışma 27 Avrupa Birliği üyesi ülke ve iki aday ülke Hırvatistan ve Türkiye'nin belirlenen kentlerin değişik bölgelerinde rastlantısal olarak seçilen 500 kişi üzerinde yapılmıştır. İlk sonuçlar Kasım 2006 yılı içerisinde alınmış ve sonuçlar Haziran 2007 yılında açıklanmıştır.

Yapılan bu ankette;

- 1) Kentten memnuniyet
- 2) İş fırsatları (İstihdam)
- 3) Barınma (ev ve kira) maliyetleri
- 4) Yabancılarla kaynaşma
- 5) Hava kirliliği
- 6) Halk taşımacılığı
- 7) Yeşil alan ve parklar
- 8) Güvenlik (Vatandaşların kendini güvende hissetmeleri)
- 9) Sağlık hizmetleri memnuniyeti
- 10) Şehir kaynaklarının sorumluluk bilinciyle kullanılıp kullanılmadığı

konu başlıkları bulunmaktadır. Bu konu başlıklarına karşılık 23 adet soru sorularak anket yapılmıştır. Aslında anket 27 AB üyesi ülkelerde 258 kent ve aday ülkelerden 26 ve diğer Avrupa kentleri de dahil olmak üzere 335 kentte yapılmıştır. Raporda 75 Avrupa kentiyle ilgili

değerlendirme yer almıştır. Bu değerlendirilen kentler arasında Ankara, İstanbul, Antalya ve Diyarbakır'da yer almıştır.

The Economist dergisinin yapmış olduğu çalışması ise;

- 1) İstikrar
- 2) Sağlık hizmetleri
- 3) Eğitim hizmetleri
- 4) Kültür
- 5) Çevre
- 6) Altyapı

6 başlıktan oluşmaktadır. Bu başlıkların sonuçlara yansıtılmasında ise farklı ağırlıklar uygulanmıştır. Bu ağırlıklar, 1. başlıkta %25, 2. başlıkta %20, 4. ve 5. başlıkta %25, 3. başlıkta % 10 ve altyapıda ise % 20 oranlarında ağırlıklar etkilemiştir.

ANKET SONUÇLARI

AB anketlerine baktığımızda Türkiye kentleri kötü sonuçlar almıştır.

Bulgular sonucu olarak;

- İstanbul Avrupa'nın en güvensiz kentidir, sıralamada 75.
- Yabancıların entegrasyonu (yabancılarla kaynaşma) Türkiye'de fazla sorun olmadığı görülmekte, İstanbul 30. sırada,
- Kentte yaşamaktan memnuniyet belirlenmesini esas alan soru sonucu Türkiye kentleri 75 kent arasında son 15'de bulunmakta, İstanbul 73. sırada,
- Barınma maliyetleri noktasında tüm kentlerde sorun bulunmakta, İstanbul 56. sırada bulunmakta,
- Halk taşımacılığı başlığında İstanbul kenti 75 kent arasında son 68. sırada bulunmakta,
- Hava kirliliğinde İstanbul 75 kent arasında 37. sırada,
- İstihdam (iş imkanı sağlama) fırsatları sağlamada İstanbul 60.,
- Yeşil alanlar ve parklar konusunda 75 kent arasında İstanbul 56.

- Güvenlik (kendini güvende hissetme) noktasında ise İstanbul 75. olmuştur.
- Kent kaynaklarının sorumluluk bilinciyle kullanımı noktasında İstanbul kenti 75 kent arasında 56. sırada yer almıştır.

Yukarıdaki durumdan görüldüğü gibi Türkiye kentlerinde yaşayanlar arasında yapılan “yaşam kalitesi algılaması” anketinin sonucu pek de iç açıcı değildir. Kentte yaşayan 500 kişinin verdikleri cevaplarla Türkiye kentleri sonlara yakın bir performans göstermiştir.

The Economist’in yaptığı ankete baktığımızda ise İstanbul 104. ancak olabilmıştır. Yapılan çalışma başlıklıklarına baktığımızda da hemen hemen aynı başlıklarda yapıldığı görülmektedir. The Economist’in yaptığı çalışma başlıkları, ayrıca 40 civarındaki alt başlıkları da kapsamaktadır.

Yapılan iki çalışma sonuçlarında birisi algılama diğeri ise yaşam kalitesi. Birisi Avrupa’nın 75 kent verilerinden yapılan diğeri ise 128 kent arasında yapılan bir çalışma.

İstanbul’un, yaşam kalitesi ve algılamasına baktığımızda (Türkiye’nin en zengini ve ekonomik gücü dünya kentleri arasında yeri olan, olanakları en geniş, eğitilmiş insanı ortalamasının bir hayli üzerinde olan bir kent) sorumlu. Türkiye’nin haline baktığımızda durumun bundan farklı olmadığı görülebilir. Daha farklı olduğu düşünülemez, tabiri caizse. Türkiye, BM İnsani Gelişme İndeksi’ne baktığımızda da 2006 yılında 197 ülke arasında 84. sırada.

YAŞAM KALİTESİ VE YEREL YÖNETİM

Ülkemizde sanayileşmenin getirdiği sorunlar ve sağlıklı bir planlamanın olmayışı ile kentleşme sorunları

büyüyerek gelişmiştir. Bu gelişmeler sonucu yaşam kalitesinin düzenli bir şekilde oluşturulması noktasında çeşitli sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar çözüm üretme yerine çözümsüzlükler üreterek gittikçe artmıştır. Bu artış sorunların gittikçe karmaşıklaşmasını getirmiştir. Yapılan plan tadilleri kentin yaşam kalitesini yükseltmek yerine daha da sorumlu hale getirmiştir. Kentlerin planlaması sağlıklı, bilimsel ve kent toplumunun gereksinimlerini yerine getirmek yerine siyasi çıkarların ve çıkar gruplarının gereksinmelerine cevap vermenin önceliği durumuna getirilmiştir. Kent ülkeden, ülke kentlerden koparılır hale gelmiş ve bölgesel dengesizliklerin oluşması ile de göç hız kazanmıştır. Meydana gelen göçlere karşılık gerekli sunumlarda yapılamadığından sağlıksız ve yaşam kalitesi düşük kentler oluşmuştur.

Sanayileşen ülkenin gereksinimleri olan sosyal, siyasal ve idari yapılanmalarda yerine getirilemediğinden sorunlar birikmiş, görev, yetki ve sorumluluklar tanımlanamamıştır. Yerel yönetimlerde ve ülkede demokrasi gelişmemiş, insanlar katılım anlamında değişime sahip çıkamamış ya da müdahil olamamıştır. Kent ve kentli bilincinin gelişmemesi ile de kentte yabancı kalmıştır. Dolayısı ile sivil toplum gelişmesinde önemli bir başarıya ulaşamamıştır.

HABİTAT II Kent Zirvesi’nde sivil toplumun gelişmesinde ülkemizde olumlu bir katkı yapmış, kent ve kentli hakları konusunda önemli bilinç artarımı olmuştur.

Yine HABİTAT GÜNDEMİ’ne dönecek olursak, kapasite oluşturma ve kurumsal gelişme başlığının giriş bölümünde “*Yapabilir kılan bir stratejinin, kapasite oluşturulmasının ve kurumsal gelişmenin amacı ilgili tarafları, özellikle yerel yönetim-*

leri, özel sektör, kooperatif sektörünü, işçi sendikalarını, sivil toplum kuruluşlarını ve semt kuruluşlarını, konut ve insan yerleşmelerinin planlama ve yönetiminde etkin rol oynayabilir kılacak gibi yetkilendirmek olmalıdır.”, “*Yetkili kılma ve katılım, demokrasiye ve sürdürülebilir insan yerleşmelerinin gelişmesine katkı. Hükümetler tarafından politikaların formüle edilmesi ve uygulanması, hesabı verebilirlik, saydamlık ve geniş tabanlı halk katılımı ilkelerine göre yönlendirilmelidir.*” demektedir.

Ülkemiz koşulları yukarıda yapılan alıntıya ne kadar yabancı. Ancak, uluslararası bir belge ve biz bu belgeye imza atmış durumdayız. İmza attığımız göre de yerine getirecek çalışmalarda bulunma, idari, sosyal, yasal olarak gereklerini yerine getirebiliydik? Ancak, ülkemiz koşullarında bu durum o kadar kolay olmamakta ya da dış dinamiklerin baskısı ile oluşabilmektedir. Bu durum Osmanlı’dan devraldığımız bir gelenek galiba. Bu konuda AB süreci en önemli bir süreç olarak göz önünde durmaktadır. Özgürlüklerin ve demokratikleşmenin belirli bir duruma gelmesi ile sistem hemen titremiş ve kendine gelmiştir. Öte yandan, bu konuda iktidarın ağızda pelesenk ettiği ‘AB Kriterleri’ o kadar önemli değil, biz ‘Ankara Kriteri’ olarak alır ve halkımızın gereksinim duyduğu ‘demokratikleşmeye devam ederiz’ “lafı da lafı güzaf olarak kalmaktadır. Son seçimlerde bu konudaki yasaları çıkarabilecek çoğunluğu olmasına rağmen “tutuk kalma” ve/veya “sonucun ucunun nereye varacağı” korkusundan stop deme gereğini duymuştur.

Bu duyuş aynı zamanda kendinin sonunu da hazırlayabilecek bir konna sokmuştur.

Yerel yönetimler, kentlilerin yereldeki yönetimleridir. Kentteki yaşa-

yanlar yerel yöneticilerini seçerken kentteki yaşama kalitesini yükseltmek ve kendilerine daha yaşanılır bir kent yaratılmasını isterler. Bu kentte yaşayanların en sıradan ve tabii istemleridir.

İLK SIRALARA YÜKSELMEK

İstanbul'un kentler liginde yer alabilmesi, elindeki fırsatı iyi kullanabilmesini gündeme getirmektedir. Bu da kente bakıştaki politik duruşla ilgili olduğudur...

İBB, duyarlı davranması ile kent ve planlama ile ilgili bir sürü çalışma yapmıştır. Bu çalışmalar ile önemli bir bilgi kaynağına sahiptir. Bu bilgi kaynağını kullanmasının ve İstanbul'un geleceği ancak bu bilgi kaynağının kullanım değerini sağlıklı bir şekilde yaşama geçirmesine bağlıdır. Burada en önemli görülen, ismine kentsel dönüşüm dediğimiz yapılanmanın Türkiye, İstanbul ve kent yaşayanları üçgenindeki birlikteliği nasıl sağlayacağımız, en önemlisi de kentlerde yaşayan kent yoksullarının durumunu nasıl düzelttiğimizdir.

Şimdiki yerel yönetim 15 YILA YAKIN aynı zihniyetle yönetilmektedir. Bu zihniyetin iktidar olduğu bu dönem boyunca yaşam kalitesinin artırılması noktasındaki çalışmalar ancak bu duruma gelmiştir. Çünkü dünya yerinde durmakta ilerlemektedir. Bu ilerlemeyi sadece büyüklük kavramları ile ele alırsanız yanılırsınız. Yanılmanın sonucunda 75 kent arasında sonlarda, 128 kent arasında ise ancak 104. olabilirsiniz.

Yaptırdığınız çalışmalara önem vermez, yapılan çalışmaları sadece büyüklük nasıl elde ederim ve/veya bu büyüklükten kendi yandaşlarıma ne kadar pay aktarımı düşünürseniz durum bu halde takılır kalır. Dolayısı ile dünyaya eklemelenmek isterken

elinizdeki fırsatı da kaçırmış olursunuz.

Yapılan tüm çalışmalar İstanbul'un geleceğini sermaye kesimlerini daha zenginleştirmenin bir aracı olarak da kullanılabilir. Aynı zamanda kentte yaşayanların, kent yoksullarının geleceği için bir fırsat olarak da değerlendirilebilir.

İBB'nin yapmış olduğu bu çalışmalar İstanbul kentinin aynı zamanda uygulandığında yaşam kalitesine de büyük katkılar sağlayacaktır. Yapılan 1/100.000'lik Çevre Düzeni Planı (politik hırslara uğramış olsaydı) yaşam kalitesinin artırılması anlamında önemli bir katkı sağlayabilecek bir çalışma olabilirdi.

İstanbul Deprem Master Planı biteli ve devamında Zeytinburnu Pilot Bölge çalışması biteli epey zaman oldu. Pilot bölge olan Zeytinburnu'nda yeniden yapılanma bir türlü başlatılamadı. Neden? Herhalde, 'Master plandaki önerileri uygulamama yönünden olmasın'. Ya da yaşayanları buradan nasıl kovabilir ve istediğimi yaptırabilirim demenin. Ya da Zeytinburnu Gökdelenler Projesi gibi bir düşünce olmasın.

HABİTAT GÜNDEMİ ve Ulusal Rapor'da HAKÇALIK diye bir kavram bulunmakta. Hakçalık'ın en önemli uygulama alanı da kentte yaşayanların hakkı olanı yerine getirebilmektir. Halk Zeytinburnu'nda yaşamak istiyor. Yaşamalarına izin verebilecek projeler geliştirebilecek ve onlarla anlaşmak diye bir derdin olacak. Ya da bu konunun bir uzlaşma içinde yürütebilecek karşılıklı çıkarlara hizmet edecek yeni yapılanları gündeme getireceksin. Aynı zamanda getirebilmenin ZİHNİYE-Tİ'nde de olacaksın.

Bu kentte yaşayanların gönlünde İstanbul'un yaşam kalitesi açısından ilk sıralara yükselmesi ve ya-

şanabilir bir kentte dönüşmesi var. Bu durumun sağlanması noktasında da çaba göstereceklerdir. Yeter ki dışlanmasınlar...

Yapılacaklar anlamında yapılan çalışmalar sadece yapılan çalışmalar olarak kalmasa. Yapılan önermelerin gerekleri yerine getirebilecek iletim ve iletişim kanalları çalıştırılabilse. İstanbul için karşılıklı tartışarak ve azizliğini modern dönemlerde de sürdürülebilecek bir yeniden yapılanma çalışmalarına adım atılabilse...

Ülkemizde yukarıda HABİTAT GÜNDEMİ'nin tanımladığı bir sürü şeyin gereklerinin yerine getirilmesinin yaşam kalitesinin artırılmasında önemli ortaya çıkması önünde önemli bir fırsat olarak görülebilirdi. Ancak, diğer uluslararası sözleşmeler gibi dolapta bekletilen ve ancak bürokratik anlamda düşünülen doküman anlamında sırası geldikçe hatırlanan bir durum olmasa. Yerel yönetim, İstanbul için yaptığı ve/veya yaptırdığı çalışmalara kulak verebilse.

KAYNAKLAR

- *Habitat Gündemi Hedef ve İlkeler, Taahhütler ve Küresel Eylem Planı*, 3-14 Haziran 1996, İstanbul, Türkiye
- *Türkiye Ulusal Rapor ve Eylem Planı*, Haziran 1996
- SUVAKÇI, Abdulselam. *Türkiye İstanbul ve Kentsel Dönüşüm, TMMOB İstanbul Kent Sempozyumu, Bildiriler Kitabı*, TMMOB İKK yayını, 13-15 Eylül 2007, İstanbul
- BAŞ, Melih. *Ekonomik-politik açıdan hangisi daha nesnel: mutluluk mu yoksa yaşam kalitesi mi?*, www.yorumgazetesi.com, 08.01.2007
- *75 Avrupa Kenti Yaşam Kalitesi Algılama Anketi*, Araştırma ve Etütler Merkezi, İçişleri Bakanlığı Web Sitesi, 01.12.2007
- *Dünyada en yaşanılabilir kentler sıralamasında birinci Vancouver, ikinci Melbourne*, www.ayorum.com, 05.9.2007